

PILDELE

SAU PROVERBELE LUI SOLOMON

1

1. Pildele lui Solomon, fiul lui David, împăratul lui Israel,
2. pentru cunoașterea înțelepciunii și învățaturii,
pentru înțelegerea cuvintelor minții;
3. pentru căpătarea învățăturilor de bun simț,
de dreptate, de judecată și de nepărtinire;
4. ca să dea celor neîncercați agerime de minte,
tînărului cunoștință și chibzuință, -
5. să asculte însă și înțeleptul, și își va mări știința,
și cel priceput, și va căpăta iscusință -
6. pentru prinderea înțelesului unei pilde sau al unui cuvînt adînc,
înțelesul cuvintelor înțelepților și al cuvintelor lor cu tîlc.
7. Frica Domnului este începutul științei;
dar nebunii nesocotesc înțelepciunea și învățătura.
8. Ascultă, fiule, învățătura tatălui tău,
și nu lepăda îndrumările mamei tale!
9. Căci ele sînt o cunună plăcută pe capul tău,
și un lanț de aur la gîtul tău.
10. Fiule, dacă niște păcătoși vor să te amăgească,
nu te lăsa cîștigat de ei!
11. Dacă-ți vor zice: „Vino cu noi!
Haidem să întindem curse ca să vărsăm sînge,
să întindem fără temei lațuri celui nevinovat;
12. haidem să-i înghițim de vii, ca locuința morților,
și întregi, ca pe cei ce se pogoară în groapă;
13. vom găsi tot felul de lucruri scumpe,
și ne vom umplea casele cu pradă;
14. vei avea și tu partea ta la fel cu noi,
o pungă vom avea cu toții!“ -
15. fiule, să nu pornești la drum cu ei,
abate-ți piciorul de pe cărarea lor!
16. Căci picioarele lor aleargă la rău, și se grăbesc să verse sînge.
17. Dar degeaba se aruncă lațul
înaintea ochilor tuturor păsărilor;
18. căci ei întind curse tocmai împotriva sîngelui lor,
și sufletului lor își întind ei lațuri.
19. Aceasta este soarta tuturor celor lacomi de cîștig:
lăcomia aduce pierderea celor ce se dedau la ea.
20. Înțelepciunea strigă pe ulițe,
își înalță glasul în piețe:
21. strigă unde e zarva mai mare;
la porți, în cetate, își spune cuvintele ei:
22. „Pînă cînd veți iubi prostia, proștilor?
Pînă cînd le va plăcea batjocoritorilor batjocura,
și vor urî nebunii știința?
23. Întoarceți-vă să ascultați muștrările mele!
Iată, voi turna duhul meu peste voi,

- vă voi face cunoscut cuvintele mele.
24. Fiindcă eu chem și voi vă împotriviți,
fiindcă îmi întind mâna și nimeni nu ia seama,
 25. fiindcă lepădați toate sfaturile mele,
și nu vă plac muștrările mele,
 26. de aceea și eu, voi râde când veți fi în vreo nenorocire,
îmi voi bate joc de voi când vă va apuca groaza,
 27. când vă va apuca groaza ca o furtună,
și când vă va învălui nenorocirea ca un vârtej,
când va da peste voi necazul și strîmtorarea.
 28. Atunci mă vor chema, și nu voi răspunde;
mă vor căuta, și nu mă vor găsi.
 29. Pentrucă au urît știința,
și n-au ales frica Domnului,
 30. pentrucă n-au iubit sfaturile mele,
și au nesocotit toate muștrările mele.
 31. De aceea se vor hrăni cu roada umbletelor lor,
și se vor sătura cu sfaturile lor.
 32. Căci împotrivirea proștilor îi ucide,
și liniștea nebunilor îi pierde;
 33. dar cel ce m-ascultă va locui fără grijă,
va trăi liniștit și fără să se teamă de vreun rău.

2

1. Fiule, dacă vei primi cuvintele mele,
dacă vei păstra cu tine învățăturile mele,
2. dacă vei lua aminte la înțelepciune,
și dacă-ți vei pleca inima la pricepere;
3. dacă vei cere înțelepciune,
și dacă te vei ruga pentru pricepere,
4. dacă o vei căuta ca argintul,
și vei umbla după ea ca după o comoară,
5. atunci vei înțelege frica de Domnul,
și vei găsi cunoștința lui Dumnezeu.
6. Căci Domnul dă înțelepciune;
din gura Lui iese cunoștința și pricepere.
7. El dă izbîndă celor fără prihană,
dă un scut celor ce umblă în nevinovăție.
8. Ocrotește cărările neprihănirii,
și păzește calea credincioșilor Lui.
9. Atunci vei înțelege dreptatea, judecata,
nepărtinirea, toate căile cari duc la bine.
10. Căci înțelepciunea va veni în inima ta,
și cunoștința va fi desfătarea sufletului tău;
11. chibzuința va veghea asupra ta,
priceperea te va păzi,
12. ca să te scape de calea cea rea,
de omul care ține cuvîntări stricate;
13. de ceice părăsesc cărările adevărate,
ca să umble pe drumuri întunecoase;
14. cari se bucură să facă răul,

și își pun plăcerea în răutate,
15. cari umblă pe cărări strâmbe,
și apucă pe drumuri sucite;
16. ca să te scape și de nevasta altuia,
de străina, care întrebuințează vorbe ademenitoare,
17. care părăsește pe bărbatul tinereții ei,
și uită legământul Dumnezeului ei.
18. Căci casa ei pogoară la moarte,
și drumul ei duce la cei morți:
19. niciunul care se duce la ea nu se mai întoarce,
și nu mai găsește cărările vieții.
20. De aceea, tu să umbli pe calea oamenilor de bine,
și să ții cărările celor neprihăniți!
21. Căci oamenii fără prihană vor locui țara,
și oamenii neîntinați vor rămînea în ea;
22. dar cei răi vor fi nimicivi din țară,
și cei necredincioși vor fi smulși din ea.

3

1. Fiule, nu uita învățăturile mele,
și păstrează în inima ta sfaturile mele!
2. Căci ele îți vor lungi zilele și anii vieții tale,
și-ți vor aduce multă pace.
3. Să nu te părăsească bunătatea și credințioșia:
leagă-ți-le la gît,
scrie-le pe tăblița inimii tale.
4. Și astfel vei căpăta trecere și minte sănătoasă,
înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor.
5. Încrede-te în Domnul din toată inima ta,
și nu te bizui pe înțelepciunea ta!
6. Recunoaște-L în toate căile tale,
și El îți va netezi cărările.
7. Nu te socoti singur înțelept;
teme-te de Domnul, și abate-te de la rău!
8. Aceasta va aduce sănătate trupului tău,
și răcorire oaselor tale.
9. Cinstește pe Domnul cu averile tale,
și cu cele dinții roade din tot venitul tău:
10. căci atunci grînarele îți vor fi pline de belșug,
și teascurile tale vor geme de must.
11. Fiule, nu disprețui mustrarea Domnului,
și nu te mîhni de pedepsele Lui.
12. Căci Domnul mustră pe cine iubește,
ca un părinte pe copilul pe care-l iubește!
13. Ferice de omul care găsește înțelepciunea,
și de omul care capătă pricepere!
14. Căci câștigul pe care-l aduce ea este mai bun decît al argintului,
și venitul adus de ea este mai de preț decît aurul;
15. ea este mai de preț decît mărgăritarele,
și toate comorile tale nu se pot asemui cu ea.
16. În dreapta ei este o viață lungă;
în stînga ei, bogăție și slavă.

17. Căile ei sînt niște căi plăcute,
și toate cărările ei sînt niște cărări pacinice.
18. Ea este un pom de viață pentru cei ce o apucă,
și cei ce o au sînt fericiți.
19. Prin înțelepciune a întemeiat Domnul pămîntul,
și prin pricepere a întărit El cerurile;
20. prin știința Lui s-au deschis Adîncurile,
și strecoară norii roua.
21. Fiule, să nu se depărteze învățăturile acestea de ochii tăi:
păstrează înțelepciunea și chibzuința!
22. Căci ele vor fi viața sufletului tău,
și podoaba gîtului tău.
23. Atunci vei merge cu încredere pe drumul tău,
și piciorul nu ți se va poticni.
24. Cînd te vei culca, vei fi fără teamă,
și cînd vei dormi, somnul îți va fi dulce.
25. Nu te teme nici de spaimă năpraznică,
nici de o năvălire din partea celor răi;
26. căci Domnul va fi nădejdea ta,
și El îți va păzi piciorul de cădere.
27. Nu opri o binefacere celui ce are nevoie de ea,
cînd poți s-o faci.
28. Nu zice aproapelui tău: „Du-te și vino iarăș;
îți voi da mîne!“
cînd ai de unde să dai.
29. Nu gîndi rău împotriva aproapelui tău,
cînd locuiește liniștit lîngă tine.
30. Nu te certa fără pricină cu cineva,
cînd nu ți-a făcut nici un rău.
31. Nu pizmui pe omul asupritor,
și nu alege niciuna din căile lui!
32. Căci Domnul urăște pe oamenii stricați,
dar este prieten cu cei fără prihană.
33. Blestemul Domnului este în casa celui rău,
dar locuința celor neprihăniți o binecuvintează.
34. Cînd are a face cu cei batjocoritori,
Își bate joc de ei,
dar celor smeriți le dă har.
35. Înțelepții vor moșteni slava,
dar partea celor nebuni este rușinea.

4

1. Ascultați, fiilor, învățătura unui tată,
și luați aminte, ca să pricepeți;
2. căci eu vă dau sfaturi bune:
nu lepădați învățătura mea.
3. Căci cînd eram încă fiu la tatăl meu,
și fiu gîngăș și singur la mama mea,
4. el mă învăța atunci, și-mi zicea:
„Păstrează bine în inima ta cuvintele mele,
păzește învățăturile mele, și vei trăi!

5. Dobîndește înțelepciune, dobîndește pricepere;
nu uita cuvintele gurii mele, și nu te abate de la ele.
6. N-o părăsi, și ea te va păzi;
iubește-o, și te va ocroti!
7. Iată începutul înțelepciunii:
dobîndește înțelepciunea,
și cu tot ce ai, dobîndește priceperea.
8. Înălță-o, și ea te va înălța;
ea va fi slava ta, dacă o vei îmbrățișa.
9. Ea îți va pune pe cap o cunună plăcută,
te va împodobi cu o strălucită cunună împărătească.
10. Ascultă, fiule, primește cuvintele mele,
și anii vieții tale se vor înmulți.
11. Eu îți arăt calea înțelepciunii,
te povățuiesc pe cărările neprihănirii.
12. Când vei umbla, pasul nu-ți va fi stînjenit;
și când vei alerga, nu te vei poticni.
13. Ține învățătura, n-o lăsa din mîină;
păstrează-o, căci ea este viața ta.
14. Nu intra pe cărarea celor răi,
și nu umbla pe calea celor nelegiuiți!
15. Ferește-te de ea, nu trece pe ea;
ocolește-o, și treci înainte!
16. Căci ei nu dorm, dacă n-au făcut răul,
le piere somnul dacă nu fac pe cineva să cadă;
17. căci ei mănîncă pîne nelegiuită,
și beau vin stors cu sila.
18. Dar cărarea celor neprihăniți este ca lumina strălucitoare,
a cărei strălucire merge mereu crescînd pînă la miezul zilei.
19. Calea celor răi este ca întunerecul gros:
ei nu văd de ce se vor poticni.
20. Fiule, ia aminte la cuvintele mele,
pleacă-ți urechea la vorbele mele!
21. Să nu se depărteze cuvintele acestea de ochii tăi,
păstrează-le în fundul inimii tale!
22. Căci ele sînt viață pentru cei ce le găsesc,
și sănătate pentru tot trupul lor.
23. Păzește-ți inima mai mult de cît orice,
căci din ea ies izvoarele vieții.
24. Izgonește neadevărul din gura ta;
și depărtează viclenia de pe buzele tale!
25. Ochii tăi să privească drept,
și pleoapele tale să caute drept înaintea ta.
26. Cărarea pe care mergi să fie netedă,
și toate căile tale să fie hotărîte:
27. nu te abate nici la dreapta nici la stînga,
și ferește-te de rău.

1. Fiule, ia aminte la înțelepciunea mea,
și pleacă urechea la învățătura mea,
2. ca să fii cu chibzuință,
și buzele tale să aibă cunoștință.
3. Căci buzele femeii străine strecoară miere, și cerul gurii ei este mai lunecos decât untdelemnul;
4. dar la urmă este amară ca pelinul,
ascuțită ca o sabie cu două tăișuri.
5. Picioarele ei pogoară la moarte,
pașii ei dau în locuința morților.
6. Așa că ea nu poate găsi calea vieții,
rătăcește în căile ei, și nu știe unde merge.
7. Și acum, fiilor, ascultați-mă,
și nu vă abateți dela cuvintele gurii mele:
8. depărtează-te de drumul care duce la ea,
și nu te apropia de ușa casei ei,
9. ca nu cumva să-ți dai altora vlaga ta,
și unui om fără milă anii tăi;
10. ca nu cumva niște străini să se sature de averea ta,
și tu să te trudești pentru casa altuia;
11. ca nu cumva să gemi, la urmă,
când carnea și trupul ți se vor istovi,
12. și să zici: „Cum am putut eu să urăsc certarea,
și cum a disprețuit inima mea mustrarea?
13. Cum am putut să n-ascult glasul învățătorilor mei,
și să nu iau aminte la ceice mă învățau?
14. Cît pe ce să mă nenorocesc de tot
în mijlocul poporului și adunării!“
15. Bea apă din fântâna ta,
și din izvoarele puțului tău.
16. Ce, vrei să ți se verse izvoarele afară?
Și să-ți curgă râurile pe piețele de obște?
17. Lasă-le să fie numai pentru tine,
și nu pentru străinii de lângă tine.
18. Izvorul tău să fie binecuvîntat,
și bucură-te de nevasta tinereții tale.
19. Cerboaică iubită, căprioară plăcută:
fii îmbătat tot timpul de drăgălășiile ei,
fii îndrăgostit necurmat de dragostea ei!
20. Și pentruce, fiule, ai fi îndrăgostit de o străină,
și ai îmbrățișa sînul unei necunoscute?
21. Căci căile omului sînt lămurite înaintea ochilor Domnului,
și El vede toate cărările lui.
22. Cel rău este prins în înseși nelegiuirile lui,
și este apucat de legăturile păcatului lui.
23. El va muri din lipsă de înfrînare,
se va poticni din prea multa lui nebunie.

1. Fiule, dacă te-ai pus chezaș pentru aproapele tău,
dacă te-ai prins pentru altul,
2. dacă ești legat prin făgăduința gurii tale,
dacă ești prins de cuvintele gurii tale,
3. fă totuș lucrul acesta, fiule: desleagă-te,
căci ai căzut în mîna aproapelui tău!
De aceea du-te, aruncă-te cu fața la pămînt, și stăruiește de el.
4. Nu da somn ochilor tăi,
nici ațipire pleoapelor tale!
5. Scapă din mîna lui cum scapă căprioara din mîna vînătorului,
și ca pasărea din mîna păsărarului ...
6. Du-te la furnică, leneșule;
uită-te cu băgare de seamă la căile ei, și înțelepțește-te!
7. Ea n'are nici căpetenie,
nici priveghetor, nici stăpîn;
8. totuș își pregătește hrana vara,
și strînge de ale mîncării în timpul secerișului.
9. Pînă cînd vei sta culcat, leneșule?
Cînd te vei scula din somnul tău?
10. Să mai dormi puțin, să mai ațipești puțin,
să mai încrucișezi puțin mînilor ca să dormi!...
11. Și sărăcia vine peste tine, ca un hoț,
și lipsa, ca un om înarmat.
12. Omul de nimic, omul nelegiuit,
umblă cu neadevărul în gură,
13. clipește din ochi, dă din picior,
și face semne cu degetele.
14. Răutatea este în inima lui, urzește lucrurile rele într'una,
și stîrnește certuri.
15. De aceea nimicirea îi va veni pe neașteptate;
va fi zdrobit deodată, și fără leac.
16. Șase lucruri urăște Domnul,
și chiar șapte Îi sînt urîte:
17. ochii trufași, limba mincinoasă,
mînilor cari varsă sînge nevinovat,
18. inima care urzește planuri nelegiuite,
picioarele cari aleargă repede la rău,
19. martorul mincinos, care spune minciuni,
și cel ce stîrnește certuri între frați.
20. Fiule, păzește sfaturile tatălui tău,
și nu lepăda învățătura mamei tale:
21. leagă-le necurmat la inimă,
atîrnă-le de gît.
22. Ele te vor însoți în mersul tău, te vor păzi în pat,
și îți vor vorbi la deșteptare!
23. Căci sfatul este o candelă, învățătura este o lumină,
iar îndemnul și musturarea sînt calea vieții.
24. Ele te vor feri de femeia stricată,
de limba ademenitoare a celei străine.
25. N-o pofți în inima ta pentru frumuseța ei,
și nu te lăsa ademenit de pleoapele ei.

26. Căci pentru o femeie curvă, omul ajunge de nu mai rămîne decît cu o bucată de pîne, și femeia măritată întinde o cursă unui suflet scump.
27. Poate cineva să ia foc în sîn, fără să i se aprindă hainele?
28. Sau poate merge cineva pe cărbuni aprinși, fără să-i ardă picioarele?
29. Tot așa este și cu cel ce se duce la nevasta aproapelui său: ori cine se atinge de ea nu va rămînea nepedepsit.
30. Hoțul nu este urgisit cînd fură ca să-și potolească foamea, căci îi este foame;
31. Și dacă este prins, trebuie să dea înapoi înșeptit, să dea chiar tot ce are în casă.
32. Dar cel ce preacurvește cu o femeie este un om fără minte, singur își pierde viața cine face așa.
33. Nu va avea decît rană și rușine, și ocară nu i se va șterge.
34. Căci gelozia înfurie pe un bărbat, și n'are milă în ziua răzbunării;
35. nu se uită la niciun preț de răscumpărare, și nu se lasă înduplecat nici chiar de cel mai mare dar.

7

1. Fiule, păstrează cuvintele mele, și ține la tine sfaturile mele.
2. Ține sfaturile mele, și vei trăi; păzește învățăturile mele ca lumina ochilor.
3. Leagă-le la degete, scrie-le pe tăblița inimii tale.
4. Zi înțelepciunii: „Tu ești sora mea!“
Și numește priceperea prietena ta, -
5. ca să te ferească de nevasta altuia, de străina care întrebunțează cuvinte ademenitoare.
6. Stăteam la fereastra casei mele, și mă uitam prin zăbrele.
7. Am zărit printre cei neîncercați, am văzut printre tineri pe un băiat fără minte.
8. Trecea pe uliță, la colțul unde stătea una din aceste străine, și a apucat pe calea care ducea spre locuința ei.
9. Era în amurg, seara, în noaptea neagră și întunecoasă.
10. Și, iată că, i-a alergat înainte o femeie îmbrăcată ca o curvă și cu inima șireată.
11. Era bună de gură și fără astîmpăr; picioarele nu-i puteau sta acasă:
12. cînd în uliță, cînd în piețe, pela toate colțurile stătea la pîndă.
13. Ea l-a îmbrățișat și l-a sărutat, și cu o față fără rușine i-a zis :
14. „Eram datoră cu o jertfă de mulțămire, azi mi-am împlinit juruințele.

15. De aceea ți-am ieșit înainte,
să te caut, și te-am și găsit.
16. Mi-am împodobit patul cu învelitori,
cu așternut de pînzeturi din Egipt;
17. mi-am stropit așternutul
cu smirnă, aloe și scorțișoară.
18. Vino, să ne îmbătăm de dragoste pînă dimineață,
să ne desfătăm cu desmierdări !
19. Căci bărbatul meu nu este acasă,
a plecat într'o călătorie lungă,
20. a luat cu el sacul cu bani,
și nu se va întoarce acasă decît la luna nouă.“
21. Tot vorbindu-i, ea l-a ademenit,
și l-a atras cu buzele ei ademenitoare.
22. De odată a început să meargă după ea,
ca boul care se duce la măcelărie,
ca un cerb care aleargă spre cursă,
23. ca pasărea care dă buzna în laț,
fără să știe că o va costa viața,
pînă ce săgeata îi străpunge ficatul.
24. Și acum, fiilor, ascultați-mă,
și luați aminte la cuvintele gurii mele.
25. Să nu ți se abată inima spre calea unei asemenea femei,
nu te rătăci pe cărările ei.
26. Căci ea a făcut să cadă multe jertfe,
și mulți sînt cei pe cari i-a ucis ea.
27. Casa ei este drumul spre locuința morților,
drumul care pogoară spre locașurile morții.

8

1. Nu strigă înțelepciunea,
și nu-și înalță priceperea glasul?
2. Ea se așează sus pe înălțimi,
afară pe drum, la răsplintii,
3. și strigă lîngă porți, la intrarea cetății,
la intrarea porților:
4. „Oamenilor, către voi strig,
și spre fiii oamenilor se îndreaptă glasul meu .
5. Învățați-vă minte, proștilor,
și înțelepțiți-vă nebunilor!
6. Ascuțați, căci am lucruri mari de spus,
și buzele mi se deschid ca să învețe pe alții ce este drept.
7. Căci gura mea vestește adevărul,
și buzele mele urăsc minciuna!
8. Toate cuvintele gurii mele sînt drepte,
n'au nimic neadevărat nici sucit în ele.
9. Toate sînt lămurite pentru cel priceput,
și drepte pentru ceice au găsit știința.
10. Primiți mai de grabă învățăturile mele decît argintul,
și mai de grabă știința de cît aurul scump.
11. Căci înțelepciunea prețuiește mai mult de cît mărgăritarele,

- și nici un lucru de preț nu se poate asemui cu ea.
12. Eu, Înțelepciunea, am ca locuință mintea,
și pot născoci cele mai chibzuite planuri.
13. Frica de Domnul este urîrea răului;
trufia și mîndria, purtarea rea
și gura mincinoasă, iată ce urăsc eu.
14. Dela mine vine sfatul și izbînda, eu sînt priceperea, a mea este puterea.
15. Prin mine împărățesc împărații
și dau voivozii porunci drepte.
16. Prin mine cîrmuiesc dregătorii,
și mai marii, toți judecătorii pămîntului.
17. Eu iubesc pe ceice mă iubesc,
și cei ce mă caută cu tot dinadinsul mă găsesc.
18. Cu mine este bogăția și slava, avuțiile trainice și dreptatea.
19. Rodul meu este mai bun decît aurul cel mai curat,
și venitul meu întrece argintul cel mai ales.
20. Eu umblu pe calea nevinovăției,
pe mijlocul cărărilor neprihănirii,
21. ca să dau o adevărată moștenire celor ce mă iubesc,
și să le umplu visteriile.
22. Domnul m-a făcut cea dintîi dintre lucrările Lui,
înaintea celor mai vechi lucrări ale Lui.
23. Eu am fost așezată din vecinicie, înainte de orice început,
înainte de a fi pămîntul.
24. Am fost născută cînd încă nu erau adîncuri,
nici izvoare încărcate cu ape;
25. am fost născută înainte de întărirea munților,
înainte de a fi dealurile,
26. cînd nu era încă nici pămîntul, nici cîmpiile,
nici cea dintîi fărîmă din pulberea lumii.
27. Cînd a întocmit Domnul cerurile, eu eram de față;
cînd a tras o zare pe fața adîncului,
28. cînd a pironit norii sus,
și cînd au țîșnit cu putere izvoarele adîncului,
29. cînd a pus un hotar mării,
ca apele să nu treacă peste porunca Lui,
cînd a pus temeliile pămîntului,
30. eu eram meșterul Lui, la lucru lîngă el,
și în toate zilele eram desfătarea Lui,
jucînd neîncetat înaintea Lui,
31. jucînd pe rotocolul pămîntului Său,
și găsindu-mi plăcerea în fiii oamenilor.
32. Și acum, fiilor, ascultați-mă,
căci ferice de ceice păzesc căile mele!
33. Ascultați învățătura, ca să vă faceți înțelepți, și nu lepădați sfatul meu.
34. Ferice de omul care m-ascultă,
care veghează zilnic la porțile mele,
și păzește pragul ușii mele.
35. Căci celce mă găsește, găsește viața,
și capătă bunăvoința Domnului.
36. Dar celce păcătuiește împotriva mea își vatămă sufletul său;
toți ceice mă urăsc pe mine, iubesc moartea.

1. Înțelepciunea și-a zidit casa,
și-a tăiat cei șapte stâlpi.
2. Și-a junghiat vitele, și-a amestecat vinul,
și-a pus masa.
3. Și-a trimes slujnicele, și strigă,
de pe vârful înălțimilor cetății :
4. „Cine este prost, să vină încoace!“
Celor lipsiți de pricepere le zice:
5. „Veniți de mâncați din pâinea mea,
și beți din vinul pe care l-am amestecat!
6. Lăsați prostia, și veți trăi,
și umblați pe calea priceperii!“
7. Celce muștră pe un batjocoritor își trage dispreț,
și celce caută să îndrepte pe cel rău se alege cu ocară.
8. Nu muștra pe cel batjocoritor, ca să nu te urască;
muștră pe cel înțelept, și el te va iubi !
9. Dă înțeleptului, și se va face și mai înțelept;
învață pe cel neprihănit, și va învăța și mai mult!
10. Începutul înțelepciunii este frica de Domnul;
și știința sfinților, este priceperea.
11. Prin mine ți se vor înmulți zilele,
și ți se vor mări anii vieții tale.
12. Dacă ești înțelept, pentru tine ești înțelept;
dacă ești batjocoritor, tu singur vei suferi.
13. Nebunia este o femeie gălăgioasă, proastă și care nu știe nimic.
14. Ea șade totuș la ușa casei sale,
pe un scaun, pe înălțimile cetății,
15. ca să strige la trecătorii,
cari merg pe calea cea dreaptă:
16. „Cine este prost, să vină aici!“
Iar celui fără minte îi zice:
17. „Apele furate sînt dulci,
și pâinea luată pe ascuns este plăcută !“
18. El nu știe că acolo sînt morții,
și că oaspeții ei sînt în văile locuinței morților.

10

1. Pildele lui Solomon.
Un fiu înțelept este bucuria tatălui,
dar un fiu nebun este mîhnirea mamei sale.
2. Comorile cîștigate pe nedrept nu folosesc,
dar neprihănirea izbăvește dela moarte.
3. Domnul nu lasă pe cel neprihănit să sufere de foame,
dar îndepărtează pofta celor răi.
4. Cine lucrează cu o mîină leneșă sărăcește,
dar mîina celor harnici îmbogățește.
5. Cine strînge vara, este un om chibzuit,
cine doarme în timpul seceratului este un om care face rușine.
6. Pe capul celui neprihănit sînt binecuvîntări,

- dar gura celor răi ascunde sîlnicie.
7. Pomenirea celui neprihănit este binecuvîntată,
dar numele celor răi putrezește. -
 8. Cine are o inimă înțeleaptă primește învățăturile,
dar cine are o gură nesocotită se prăpădește singur. -
 9. Cine umblă fără prihană, umblă fără teamă,
dar cine apucă pe căi strîmbe se dă singur de gol. -
 10. Cine clipește din ochi este o pricină de întristare,
și cine are o gură nesocotită se prăpădește singur. -
 11. Gura celui neprihănit este un izvor de viață,
dar gura celor răi ascunde sîlnicie. -
 12. Ura sîrmește certuri,
dar dragostea acopere toate greșelile. -
 13. Pe buzele omului priceput se află înțelepciunea,
dar nuiaua este pentru spatele celui fără minte. -
 14. Înțelepții păstrează știința,
dar gura nebunului este o pieire apropiată. -
 15. Avera este o cetate întărită pentru cel bogat;
dar prăpădirea celor nenorociți, este sărăcia lor. -
 16. Cel neprihănit își întrebuințează cîștigul pentru viață,
iar cel rău își întrebuințează venitul pentru păcat. -
 17. Cine își aduce aminte de certare apucă pe calea vieții;
dar cel ce uită mustrarea apucă pe căi greșite. -
 18. Cine ascunde ura, are buze mincinoase,
și cine răspîndește bîrfelile este un nebun. -
 19. Cine vorbește mult nu se poate să nu păcătuiască,
dar cel ce-și ține buzele, este un om chibzuit. -
 20. Limba celui neprihănit este argint ales;
inima celor răi este puțin lucru. -
 21. Buzele celui neprihănit înviorează pe mulți oameni,
dar nebunii mor fiindcă n'au judecată. -
 22. Binecuvîntarea Domnului îmbogățește,
și El nu lasă să fie urmată de niciun necaz. -
 23. Pentru cel nebun este o plăcere să facă răul,
dar pentru cel înțelept este o plăcere să lucreze cu pricepere. -
 24. Celui rău de ce se teme aceea i se întîmplă,
dar celor neprihăniți li se împlinește dorința. -
 25. Cum trece vîrtejul, așa pierе cel rău;
dar cel neprihănit are temelii vecinice. -
 26. Cum este oțetul pentru dinți și fumul pentru ochi,
așa este leneșul pentru cel ce-l trimete. -
 27. Frica de Domnul lungește zilele,
dar anii celui rău sînt scurtați. -
 28. Așteptarea celor neprihăniți nu va fi decît bucurie,
dar nădejdea celor răi va pieri. -
 29. Calea Domnului este un zid de apărare pentru cel nevinovat,
dar este o topenie pentru cei ce fac răul. -
 30. Cel neprihănit nu se va clătina niciodată,
dar cei răi nu vor locui în țară. -
 31. Gura celui neprihănit scoate înțelepciune,
dar limba stricată va fi nimicită. -
 32. Buzele celui neprihănit știu să vorbească lucruri plăcute,

dar gura celor răi spune răutăți.

11

1. Cumpăna înșelătoare este urîță Domnului,
dar cîntăreala dreaptă Îi este plăcută.
2. Cînd vine mîndria, vine și rușinea;
dar înțelepciunea este cu cei smeriți.
3. Neprihănirea oamenilor cinstiți îi cîrmuiește fără teamă,
dar vicleniile celor stricați le aduc pieirea.
4. În ziua mîniei, bogăția nu slujește la nimic;
dar neprihănirea izbăvește dela moarte.
5. Nevinovăția omului fără prihană îi netezește calea,
dar cel rău cade prin însăș răutatea lui.
6. Nevinovăția oamenilor fără prihană îi scapă,
dar cei răi sînt prinși de răutatea lor.
7. La moartea celui rău, îi pierе nădejdea,
și așteptarea oamenilor nelegiuți este nimicită.
8. Cel neprihănit este scăpat din strîmtoare,
și cel rău îi ia locul.
9. Cu gura lui omul nelegiuit pierde pe aproapele său,
dar cei neprihăniți sînt scăpați prin știință.
10. Cînd le merge bine celor neprihăniți, toată cetatea se bucură;
și cînd pier cei răi, toți strigă de veselie.
11. Cetatea se înalță prin binecuvîntarea oamenilor fără prihană,
dar este surpată prin gura celor răi. -
12. Cine defaimă pe aproapele său este fără minte,
dar omul cu pricepere primește și tace. -
13. Cine umblă cu bîrfeli dă pe față lucruri ascunse,
dar sufletul credincios ține ce i s-a încredințat. -
14. Cînd nu este chibzuință, poporul cade;
dar biruința vine prin marele număr de sfetnici. -
15. Cui se pune chezaș pentru altul, îi merge rău,
dar cine se teme să se pună chezaș este liniștit. -
16. O femeie plăcută capătă cinste,
și cei asupritori capătă bogăție. -
17. Omul milostiv își face bine sufletului său,
dar omul fără milă își turbură însăș carnea lui. -
18. Cel rău dobîndește un cîștig înșelător,
dar cel ce samănă neprihănirea are o adevărată plată. -
19. Adevărata neprihănire duce la viață,
dar cel ce urmărește răul găsește moartea. -
20. Cei cu inima stricată sînt o scîrbă înaintea Domnului,
dar cei ce umblă fără prihană Îi sînt plăcuți.
21. Hotărît: cel rău nu va rămînea nepedepsit,
dar sîmînța celor neprihăniți va fi scăpată. -
22. Femeia frumoasă și fără minte este
ca un inel de aur pus în rîtul unui porc. -
23. Dorința celor neprihăniți este numai bine; dar așteptarea celor răi este numai mînie -
24. Unul, care dă cu mîna largă, ajunge mai bogat;
și altul, care economisește prea mult, nu face decît să sărăcească. -
25. Sufletul binefăcător va fi săturat,

- și cel ce udă pe alții va fi udat și el. -
26. Cine oprește grâul este blestemat de popor,
dar pe capul celui ce-l vinde vine binecuvântarea. -
27. Cine urmărește binele, își câștigă bunăvoință,
dar cine urmărește răul este atins de el. -
28. Cine se încrede în bogății va cădea,
dar cei neprihăniți vor înverzi ca frunzișul. -
29. Cine își turbură casa va moșteni vînt,
și nebunul va fi robul omului înțelept! -
30. Rodul celui neprihănit este un pom de viață,
și cel înțelept câștigă suflete. -
31. Iată, cel neprihănit este răsplătit pe pămînt;
cu cît mai mult cel rău și păcătos!

12

1. Cine iubește certarea, iubește știința;
dar cine urăște mustrarea, este prost. -
2. Omul de bine capătă bunăvoința Domnului,
dar Domnul osîndește pe cel plin de răutate.
3. Omul nu se întărește prin răutate,
dar rădăcina celor neprihăniți nu se va clătina. -
4. O femeie cinstită este cununa bărbatului ei, dar cea care-i face rușine este ca putregaiul în oasele
lui. -
5. Gîndurile celor neprihăniți nu sînt decît dreptate,
dar sfaturile celor răi nu sînt decît înșelăciune. -
6. Cuvintele celor răi sînt niște curse ca să verse sînge,
dar gura celor fără prihană îi izbăvește. -
7. Cei răi sînt răsturnați, și nu mai sînt,
dar casa celor neprihăniți rămîne în picioare! -
8. Un om este prețuit după măsura priceperii lui,
dar cel cu inima stricată este disprețuit. -
9. Mai bine să fii într-o stare smerită și să ai o slugă,
decît să faci pe fudulul și să n' ai ce mânca. -
10. Cel neprihănit se îndură de vite,
dar inima celui rău este fără milă.
11. Cine-și lucrează ogorul va avea belșug de pîne,
dar cine umblă după lucruri de nimic este fără minte. -
12. Cel rău poftește prada celor nelegiuiți,
dar rădăcina celor neprihăniți rodește.-
13. În păcătuirea cu buzele este o cursă primejdioasă,
dar cel neprihănit scapă din bucluc. -
14. Prin rodul gurii te sature de bunătați,
și fiecare primește după lucrul mînilor lui. -
15. Calea nebunului este fără prihană în ochii lui,
dar înțeleptul ascultă sfaturile. -
16. Nebunul îndată își dă pe față mînia,
dar înțeleptul ascunde ocară. -
17. Cine spune adevărul face o mărturisire dreaptă,
dar martorul mincinos vorbește înșelăciune. -
18. Cine vorbește în chip ușuratic, rănește ca străpungerea unei săbii,
dar limba înțelepților aduce vindecare. -

19. Buza care spune adevărul este întărită pe vecie,
dar limba mincinoasă nu stă decît o clipă. -
20. Înşelătoria este în inima celor ce cugetă răul,
dar bucuria este pentru ceice sfătuiesc la pace. -
21. Nicio nenorocire nu se întîmplă celui neprihănit,
dar cei răi sînt năpădiți de rele. -
22. Buzele mincinoase sînt urîte Domnului,
dar ceice lucrează cu adevăr îi sînt plăcuți. -
23. Omul înțelept își ascunde știința,
dar inima nebunilor vestește nebunia. -
24. Mîna celor harnici va stăpîni,
dar mîna leneșă va plăti bir. -
25. Neliniștea din inima omului îl doboară,
dar o vorbă bună îl înveselește. -
26. Cel neprihănit arată prietenului său calea cea bună,
dar calea celor răi îi duce în rătăcire. -
27. Leneșul nu-și frige vînatul,
dar comoara de preț a unui om este munca. -
28. Pe cărarea neprihănirii este viața,
și pe drumul însemnat de ea nu este moarte. -

13

1. Un fiu înțelept ascultă învățătura tatălui său,
dar bațjocitorul n'ascultă mustrarea. -
2. Prin rodul gurii ai parte de bine,
dar cei stricați au parte de sîlnicie. -
3. Cine-și păzește gura, își păzește sufletul;
cine-și deschide buzele mari aleargă spre pieirea lui. -
4. Leneșul dorește mult, și totuș, n'are nimic,
dar cei harnici se satură. -
5. Cel neprihănit urăște cuvintele mincinoase, dar cel rău se face urît și se acoperă de rușine. -
6. Neprihănirea păzește pe cel nevinovat,
dar răutatea aduce pierzarea păcătosului. -
7. Unul face pe bogatul, și n-are nimic,
altul face pe săracul, și are totuș mari avuții, -
8. Omul cu bogăția lui își răscumpără viața,
dar săracul n-ascultă mustrarea. -
9. Lumina celor neprihăniți arde voioasă,
dar candela celor răi se stinge. -
10. Prin mîndrie se ațîță numai certuri,
dar înțelepciunea este cu cel ce ascultă sfaturile. -
11. Bogăția cîștigată fără trudă scade,
dar ce se strînge încetul cu încetul,
crește. -
12. O nădejde amînată îmbolnăvește inima,
dar o dorință împlinită este un pom de viață. -
13. Cine nesocotește Cuvîntul Domnului se pierde,
dar cine se teme de poruncă este răsplătit. -
14. Învățătura înțeleptului este un izvor de viață,
ca să abată pe om din cursele morții. -
15. O minte sănătoasă cîștigă bunăvoință,

- dar calea celor stricați este pietroasă. -
16. Orice om chibzuit lucrează cu cunoștință,
dar nebunul își dă la iveală nebunia. -
17. Un sol rău cade în nenorocire,
dar un sol credincios aduce tămăduire. -
18. Sărăcia și rușinea sînt partea celui ce leapădă certarea,
dar cel ce ia seama la muștrare este pus în cinste. -
19. Împlinirea unei dorințe este dulce sufletului,
dar celor nebuni le este urît să se lase de rău. -
20. Cine umblă cu înțelepții se face înțelept,
dar cui îi place să se însoțească cu nebunii o duce rău. -
21. Nenorocirea urmărește pe cei ce păcătuiesc,
dar cei neprihăniți vor fi răsplătiți cu fericire.
22. Omul de bine lasă moștenitori pe copiii copiilor săi,
dar bogățiile păcătosului sînt păstrate pentru cel neprihănit. -
23. Ogorul pe care-l desțelinește săracul dă o hrană îmbelșugată,
dar mulți pier din pricina nedreptății lor. -
24. Cine cruță nuiaua, urăște pe fiul său,
dar cine-l iubește, îl pedepsește îndată. -
25. Cel neprihănit mănîncă pînă se satură,
dar pîntecele celor răi duce lipsă. -

14

1. Femeia înțeleaptă își zidește casa,
iar femeia nebună o dărîmă cu înseși mînile ei. -
2. Cine umblă cu neprihănire, se teme de Domnul,
dar cine apucă pe căi strîmbe, Îl nesocotește. -
3. În gura nebunului este o nuia pentru mîndria lui,
dar pe înțelepți îi păzesc buzele lor. -
4. Unde nu sînt boi, ieslea rămîne goală,
dar puterea boilor aduce belșug de roduri. -
5. Un martor credincios nu minte,
dar un martor mincinos spune minciuni.
6. Batjocoritorul caută înțelepciunea și n-o găsește,
dar pentru omul priceput știința este lucru ușor. -
7. Depărtează-te de nebun,
căci nu pe buzele lui vei găsi știința. -
8. Înțelepciunea omului chibzuit îl face să vadă pe ce cale să meargă,
dar nebunia celor nesocotiți îi înșală pe ei înșiși. -
9. Cei nesocotiți glumesc cu păcatul, dar între cei fără prihană este bunăvoință. -
10. Inima își cunoaște necazurile,
și nici un străin nu se poate amesteca în bucuria ei. -
11. Casa celor răi va fi nimicită,
dar cortul celor fără prihană va înflori. -
12. Multe căi pot părea bune omului,
dar la urmă se văd că duc la moarte. -
13. De multe ori chiar în mijlocul rîsului inima poate fi mîhnită,
și bucuria poate sfîrși prin necaz. -
14. Cel cu inima rătăcită se satură de căile lui,
și omul de bine se satură și el de ce este în el. -
15. Omul lesne crezător crede orice vorbă,

- dar omul chibzuit ia seama bine cum merge. -
16. Înțeleptul se teme și se abate dela rău,
dar nesocotitul este îngîmfat și fără frică. -
17. Cine este iute la mînie face prostii,
și omul plin de răutate se face urît. -
18. Cei proști au parte de nebunie,
dar oamenii chibzuiți sînt încununați cu știință. -
19. Cei răi se pleacă înaintea celor buni,
și cei nelegiuți înaintea porților celui neprihănit. -
20. Săracul este urît chiar și de prietenul său,
dar bogatul are foarte mulți prieteni. -
21. Cine disprețuiește pe aproapele său face un păcat,
dar fericite de cine are milă de cei nenorociți. -
22. În adevăr ceice gîndesc răul se rătăcesc.
dar ceice gîndesc binele lucrează cu bunătate și credincioșie.
23. Oriunde se muncește este și cîștig,
dar oriunde numai se vorbește, este lipsă. -
24. Bogăția este o cunună pentru cei înțelepți,
dar cei nesocotiți n-au altceva decît nebunie. -
25. Martorul care spune adevărul scapă suflete,
dar cel înșelător spune minciuni. -
26. Cine se teme de Domnul are un sprijin tare în El,
și copiii lui au un loc de adăpost la El. -
27. Frica de Domnul este un izvor de viață,
ea ne ferește de cursele morții. -
28. Mulțimea poporului este slava împăratului,
lipsa poporului este pieirea voivodului. -
29. Cine este încet la mînie are multă pricepere, dar cine se aprinde iute, face multe prostii. -
30. O inimă liniștită este viața trupului,
dar prisma este putrezirea oaselor. -
31. Cine asuprește pe sărac, batjocorește pe Ziditorul său,
dar cine are milă de cel lipsit, cinstește pe Ziditorul său. -
32. Cel rău este doborît de răutatea lui,
dar cel neprihănit chiar și la moarte trage nădejde. -
33. Înțelepciunea se odihnește într'o inimă pricepută,
dar în mijlocul celor nesocotiți ea se dă de gol. -
34. Neprihănirea înalță pe un popor,
dar păcatul este rușinea popoarelor. -
35. Un împărat are plăcere de un slujitor chibzuit,
dar pe cel de ocară, îl atinge mînia lui.

15

1. Un răspuns blînd potolește mînia,
dar o vorbă aspră ațîță mînia.
2. Limba înțelepților dă știință plăcută,
dar gura nesocotiților împrășcă nebunie. -
3. Ochii Domnului sînt în orice loc,
ei văd pe cei răi și pe cei buni. -
4. Limba dulce este un pom de viață,
dar limba stricată zdrobește sufletul. -
5. Nesocotitul disprețuiește învățătura tatălui său,

- dar cine ia seama la mustrare ajunge înțelept. -
6. În casa celui neprihănit este mare belșug,
dar în câștigurile celui rău este turburare. -
7. Buzele înțelepților samănă știința,
dar inima celor nesocotiți este stricată. -
8. Jertfa celor răi este o scîrbă înaintea Domnului,
dar rugăciunea celor fără prihană Îi este plăcută. -
9. Calea celui rău este urîță Domnului,
dar El iubește pe cel ce umblă după neprihănire. -
10. Cine părăsește cărarea este aspru pedepsit,
și cine urăște mustrarea va muri. -
11. Locuința morților și Adîncul sînt cunoscute Domnului,
cu cît mai mult inimile oamenilor! -
12. Batjocoritorului nu-i place să fie mustrat,
de aceea nu se duce la cei înțelepți. -
13. O inimă veselă înseninează fața;
dar cînd inima este tristă, duhul este mîhnit. -
14. Inima celor pricepuți caută știința,
dar gura nesocotiților găsește plăcere în nebunie. -
15. Toate zilele celui nenorocit sînt rele,
dar cel cu inima mulțămîtă are un ospăț necurmat. -
16. Mai bine puțin, cu frică de Domnul,
de cît o mare bogăție, cu turburare! -
17. Mai bine un prînz de verdețuri, și dragoste,
de cît un bou îngrășat, și ură. -
18. Un om iute la mînie stîrnește certuri,
dar cine este încet la mînie potolește neînțelegerile. -
19. Drumul leneșului este ca un hățîș de spini,
dar cărarea celor fără prihană este netezită. -
20. Un fiu înțelept este bucuria tatălui său,
dar un om nesocotit disprețuiește pe mamă-sa. -
21. Nebunia este o bucurie pentru cel fără minte,
dar un om priceput merge pe drumul cel drept. -
22. Planurile nu izbutesc, cînd lipsește o adunare care să chibzuiască,
dar izbutesc cînd sînt mulți sfetnici. -
23. Omul are bucurie să dea un răspuns cu gura lui,
și ce bună este o vorbă spusă la vreme potrivită! -
24. Pentru cel înțelept cărarea vieții duce în sus,
ca să-l abată de la locuința morților, care este jos. -
25. Domnul surpă casa celor mîndri,
dar întărește hotarele văduvei. -
26. Gîndurile rele sînt urîte Domnului,
dar cuvintele prietenoase sînt curate înaintea Lui. -
27. Cel lacom de câștig își turbură casa,
dar cel ce urăște mita va trăi. -
28. Inima celui neprihănit se gîndește ce să răspundă,
dar gura celor răi împrăscă răutăți. -
29. Domnul Se depărtează de cei răi,
dar ascultă rugăciunea celor neprihăniți. -
30. O privire prietenoasă înveselește inima,
o veste bună întărește oasele. -
31. Urechea care ia aminte la învățăturile cari duc la viață,

- locuiește în mijlocul înțelepților. -
32. Cel ce leapădă certarea își disprețuiește sufletul,
dar cel ce ascultă mustrarea capătă pricepere. -
33. Frica de Domnul este școala înțelepciunii,
și smerenia merge înaintea slavei. -

16

1. Planurile pe cari le face inima atîrnă de om,
dar răspunsul pe care-l dă gura vine dela Domnul. -
2. Toate căile omului sînt curate în ochii lui,
dar celce cercetează duhurile este Domnul. -
3. Încredințează-ți lucrările în mîna Domnului,
și îți vor izbuti planurile. -
4. Domnul a făcut toate pentru o țintă,
chiar și pe cel rău pentru ziua nenorocirii. -
5. Orice inimă trufașă este o scîrbă înaintea Domnului;
hotărît, ea nu va rămînea nepedepsită. -
6. Prin dragoste și credincioșie omul ispășește nelegiuirea,
și prin frica de Domnul se abate dela rău. -
7. Cînd sînt plăcute Domnului căile cuiva,
îi face prieteni chiar și pe vrăjmașii lui. -
8. Mai bine puțin, cu dreptate,
decît mari venituri, cu strîmbătate. -
9. Inima omului se gîndește pe ce cale să meargă,
dar Domnul îi îndreaptă pașii. -
10. Hotărîri dumnezeiești sînt pe buzele împăratului,
gura lui nu trebuie să facă greșeli cînd judecă. -
11. Cîntarul și cumpăna dreaptă vin dela Domnul;
toate greutatețile de cîntărit sînt lucrarea Lui. -
12. Împăraților le este scîrbă să facă rău,
căci prin neprihănire se întărește un scaun de domnie. -
13. Buzele neprihănite sînt plăcute împăraților,
și ei iubesc pe celce vorbește cu neprihănire. -
14. Mînia împăratului este un vestitor al morții,
dar un om înțelept trebuie s'o potolească. -
15. Seninătatea feței împăratului este viața, și bunăvoința lui este ca o ploaie de primăvară. -
16. Cu cît mai mult face cîștigarea înțelepciunii decît a aurului !
Cu cît este mai de dorit cîștigarea priceperii decît a argintului! -
17. Calea oamenilor fără prihană este să se ferească de rău;
acela își păzește sufletul, care veghează asupra căii sale. -
18. Mîndria merge înaintea pieirii,
și trufia merge înainte căderii. -
19. Mai bine să fii smerit cu cei smeriți,
decît să împarți prada cu cei mîndri. -
20. Cine cugetă la Cuvîntul Domnului, găsește fericirea,
și cine se încrede în Domnul este fericit. -
21. Cine are o inimă înțeleaptă este numit priceput,
dar dulceața buzelor mărește știința. -
22. Înțelepciunea este un izvor de viață pentru cine o are;
dar pedeapsa nebunilor este nebunia lor. -
23. Cine are o inimă înțeleaptă, își arată înțelepciunea cînd vorbește,

- și mereu se văd învățături noi pe buzele lui. -
24. Cuvintele prietenoase sînt ca un fagur de miere,
dulci pentru suflet, și sănătoase pentru oase. -
25. Multe căi i se par bune omului,
dar la urmă duc la moarte. -
26. Cine muncește, pentru el muncește,
căci foamea lui îl îndeamnă la lucru. -
27. Omul stricat pregătește nenorocirea,
și pe buzele lui este ca un foc aprins. -
28. Omul neastîmpărat stîrnește certuri,
și pîrîtorul desbină pe cei mai buni prieteni. -
29. Omul asupritor amăgește pe aproapele său,
și-l duce pe o cale, care nu este bună. -
30. Cine închide ochii, ca să se dedea la gînduri stricate,
cine-și mușcă buzele, a și săvîrșit răul. -
31. Perii albi sînt o cunună de cinste,
ea se găsește pe calea neprihănirii. -
32. Cel încet la mînie prețuiește mai mult decît un viteaz,
și cine este stăpîn pe sine prețuiește mai mult decît cine cucerește cetăți. -
33. Se aruncă sorțul în poala hainei,
dar orice hotărîre vine dela Domnul. -

17

1. Mai bine o bucată de pîne uscată, cu pace,
decît o casă plină de cărnuri, cu ceartă! -
2. Un argat cu minte stăpînește peste fiul care face rușine,
și va împărți moștenirea cu frații lui.
3. Tigaiă lămurește argintul, și cuptorul lămurește aurul;
dar Cel ce încearcă inimile, este Domnul. -
4. Cel rău ascultă cu luare aminte la buza nelegiuită,
și mincinosul pleacă urechea la limba nimicitoare. -
5. Cine își bate joc de sărac, își bate joc de Cel ce l-a făcut;
cine se bucură de o nenorocire, nu va rămînea nepedepsit. -
6. Copiii copiilor sînt cununa bătrînilor,
și părinții sînt slava copiilor lor. -
7. Cuvintele alese nu se potrivesc în gura unui nebun;
cu cît mai puțin cuvintele mincinoase în gura unui om de viță aleasă! -
8. Darurile par o piatră scumpă în ochii celor ce le primesc:
ori încotro se întorc, izbîndesc. -
9. Cine acopere o greșală, caută dragostea,
dar cine o pomenește mereu în vorbirile lui, desbină pe prieteni. -
10. O muștrare pătrunde mai mult pe omul priceput,
decît o sută de lovituri pe cel nebun. -
11. Cel rău nu caută decît răscoală,
dar un sol fără milă va fi trimes împotriva lui. -
12. Mai bine să întîlnești o ursoaică jefuită de puii ei,
decît un nebun în timpul nebuniei lui. -
13. Celui ce întoarce rău pentru bine,
nu-i va părăsi răul casa. -
14. Începutul unei certe este ca slobozirea unor ape;
deaceea, curmă cearta înainte de a se înteți. -

15. Cel ce iartă pe vinovat și osîndește pe cel nevinovat, sînt amîndoi o scîrbă înaintea Domnului. -
16. La ce slujește argintul în mîna nebunului ? Să cumpere înțelepciunea?... Dar n'are minte. -
17. Prietenul adevărat iubește oricînd, și în nenorocire ajunge ca un frate. -
18. Omul fără minte dă chezașie, se pune chezaș pentru aproapele său. -
19. Cine iubește certurile iubește păcatul, și cine-și zidește poarta prea înaltă, își caută pieirea. -
20. Cel cu inimă prefăcută nu găsește fericirea, și cel cu limba stricată cade în nenorocire. -
21. Cine dă naștere unui nebun va avea întristare, și tatăl unui nebun nu poate să se bucure. -
22. O inimă veselă este un bun leac, dar un duh mîhnit usucă oasele. -
23. Cel rău primește daruri pe ascuns, ca să sucească și căile dreptății. -
24. Înțelepciunea este în fața omului priceput, dar ochii nebunului o caută la capătul pămîntului. -
25. Un fiu nebun aduce necaz tatălui său, și amărăciune celei ce l-a născut. -
26. Nu este bine să osîndești pe cel neprihănit la o gloabă, nici să lovești pe cei de neam ales din pricina neprihănirii lor. -
27. Cine își înfrînează vorbele, cunoaște știința, și cine are duhul potolit este un om priceput. -
28. Chiar și un prost ar trece de înțelept dacă ar tăcea, și de priceput dacă și-ar ținea gura.

18

1. Cel ursuz caută ce-i place lui, se supără de orice lucru bun. -
Nebunului nu-i este de învățătură, ci vrea să arate ce știe el. -
3. Cînd vine cel rău, vine și disprețul; și odată cu rușinea, vine și ocară. -
4. Cuvintele gurii unui om sînt ca niște ape adînci; izvorul înțelepciunii este ca un șivoi care curge într'una. -
5. Nu este bine să ai în vedere fața celui rău, ca să nedreptățești pe cel neprihănit la judecată. -
6. Vorbele nebunului aduc ceartă, și gura lui înjură pînă stîrnește lovituri. -
7. Gura nebunului îi aduce pieirea, și buzele îi sînt o cursă pentru suflet. -
8. Cuvintele bîrfitorului sînt ca prăjiturile: alunecă pînă în fundul măruntaielor. -
9. Cine se lenevește în lucrul lui este frate cu cel ce nimicește. -
10. Numele Domnului este un turn tare; cel neprihănit fuge în el, și stă la adăpost. -
11. Avera este o cetate întărită pentru cel bogat;

- în închipuirea lui, ea este un zid înalt. -
12. Înainte de pieire, inima omului se îngîmfă,
dar smerenia merge înaintea slavei. -
13. Cine răspunde fără să fi ascultat,
face o prostie și își trage rușinea. -
14. Duhul omului îl sprijinește la boală;
dar duhul doborât de întristare, cine-l va ridica? -
15. O inimă pricepută dobîndește știința,
și urechea celor înțelepți caută știința. -
16. Darurile unui om îi fac loc,
și-i deschid intrarea înaintea celor mari. -
17. Cel care vorbește întîi în pricina lui, pare că are dreptate,
dar vine celalt, și-l ia la cercetare. -
18. Sorțul pune capăt neînțelegerilor,
și hotărăște între cei puternici. -
19. Frații nedreptățiți sînt mai greu de cîștigat decît o cetate întărită,
și certurile lor sînt tot așa de greu de înlăturat ca zăvoarele unei case împărătești. -
20. Din rodul gurii lui își satură omul trupul,
din venitul buzelor lui se satură. -
21. Moartea și viața sînt în puterea limbii;
oricine o iubește, îi va mîncă roadele. -
22. Cine găsește o nevestă bună, găsește fericirea;
este un har pe care-l capătă dela Domnul. -
23. Săracul vorbește rugîndu-se,
dar bogatul răspunde cu asprime. -
24. Cine își face mulți prieteni, îi face spre nenorocirea lui,
dar este un prieten care ține mai mult la tine decît un frate. -

19

1. Mai mult prețuiește săracul, care umblă în neprihănirea lui,
decît un bogat cu buze stricate și nebun. -
2. Lipsa de știință este o pagubă pentru cineva,
și cine aleargă negliobește înainte, o nimerește rău. -
3. Nebunia omului îi sucește calea, și apoi cîrtește împotriva Domnului cu inima lui. -
4. Bogăția aduce un mare număr de prieteni,
dar săracul este părăsit de prietenul lui. -
5. Martorul mincinos nu rămîne nepedepsit,
și cel ce spune minciuni nu va scăpa. -
6. Omul darnic are mulți lingușitori,
și toți sînt prieteni cu cel ce dă daruri. -
7. Toți frații săracului îl urăsc;
cu cît mai mult se depărtează prietenii lui de el!
El se îndreaptă spre ei cu vorbe rugătoare, dar ei se fac nevăzuți. -
8. Cine capătă înțelepciune, își iubește sufletul;
cine păstrează priceperea, găsește fericirea. -
9. Martorul mincinos nu rămîne nepedepsit,
și cel ce spune minciuni va pieri, -
10. Unui nebun nu-i șade bine să trăiască în desfătări,
cu atît mai puțin unui rob să stăpînească peste voivozi. -
11. Înțelepciunea face pe om răbdător,
și este o cinste pentru el să uite greșelile. -

12. Mînia împăratului este ca răcnetul unui leu,
și bunăvoința lui este ca roua pe iarbă. -
13. Un fiu nebun este o nenorocire pentru tatăl său,
și o nevestă gîlcevitoare este ca o strașină de pe care picură într'una. -
14. Casa și averea le moștenim dela părinți,
dar o nevestă pricepută este un dar dela Domnul. -
15. Lenea te cufundă într'un somn adînc,
și sufletul molatic suferă de foame. -
16. Cine păzește porunca, își păzește sufletul;
cine nu veghează asupra căii sale, va muri. -
17. Cine are milă de sărac, împrumută pe Domnul,
și El îi va răsplăti binefacerea. -
18. Pedepsește-ți fiul, căci tot mai este nădejde,
dar nu dori să-l omori. -
19. Cel pe care-l apucă mînia trebuie să-și ia pedeapsa;
căci dacă-l scoți din ea, va trebui să mai faci odată lucrul acesta. -
20. Ascultă sfaturile, și primește învățătura, ca să fii înțelept pe viitor! -
21. Omul face multe planuri în inima lui,
dar hotărîrea Domnului, aceea se îplinește. -
22. Ceeace face farmecul unui om este bunătatea lui;
și mai mult prețuiește un sărac decît nu mincinos. -
23. Frica de Domnul duce la viață,
și celce o are, petrece noaptea sătul,
fără să fie cercetat de nenorocire. -
24. Leneșul își vîră mîna în strachină,
și n-o duce înapoi la gură. -
25. Lovește pe batjocoritor, și prostul se va face înțelept;
mustră pe omul priceput, și va înțelege știința. -
26. Cine jăfuieste pe tatăl său și izgonește pe mamă-sa,
este un fiu care aduce rușine și ocară. -
27. Încetează, fiule, să mai ascuți învățătura,
dacă ea te depărtează de învățăturile înțelepte. -
28. Un martor stricat își bate joc de dreptate,
și gura celor răi înghite nelegiuirea. -
29. Pedepsele sînt pregătite pentru batjocoritori,
și loviturile pentru spinările nebunilor.

20

1. Vinul este batjocoritor, băuturile tari sînt gălăgioase;
oricine se îmbată cu ele nu este înțelept. -
2. Frica pe care o însuflă împăratul este ca răcnetul unui leu,
cine îl supără, păcătuiește împotriva sa însuș. -
3. Este o cinste pentru om să se ferească de certuri;
dar orice nebun se lasă stăpînit de aprindere. -
4. Toamna, leneșul nu ară;
la secerat, ar vea să strîngă roade,
dar nu este nimic! -
5. Sfaturile în inima omului sînt ca niște ape adînci,
dar omul priceput știe să scoată din ele. -
6. Mulți oameni își trîmbițează bunătatea;
dar cine poate găsi un om credincios? -

7. Cel neprihănit umblă în neprihănirea lui;
ferice de copiii lui după el! -
8. Împăratul, care șade pe scaunul de domnie al dreptății,
risipește orice rău cu privirea lui. -
9. Cine poate zice: „Mi-am curățit inima,
sînt curat de păcatul meu?“ -
10. Două feluri de greutate și două feluri de măsuri,
sînt o scîrbă înaintea Domnului. -
11. Copilul lasă să se vadă încă din faptele lui
dacă purtarea lui va fi curată și fără prihană. -
12. Urechea care aude, și ochiul care vede,
și pe una și pe celalt, Domnul le-a făcut. -
13. Nu iubi somnul, căci vei ajunge sărac;
deschide ochii, și te vei sătura de pîne. -
14. „Rău! Rău!“ zice cumpărătorul,
și plecînd, se fericește. -
15. Este aur și sînt multe mărgăritare;
dar buzele înțelepte sînt un lucru scump. -
16. Ia-i haina, căci s'a pus chezaș pentru altul;
și ține-l zălog pentru alții. -
17. Pînea minciunii este dulce omului,
dar mai pe urmă gura îi este plină de pietriș. -
18. Planurile se pun la cale prin sfat!
Fă războiul cu chibzuință. -
19. Cine umblă cu birfeli dă pe față lucrurile ascunse;
și cu cel ce nu-și poate ținea gura să nu te amesteci. -
20. Dacă cineva blăstămă pe tatăl său și pe mamă-sa,
i se va stinge lumina în mijlocul întunerecului. -
21. O moștenire repede cîștigată dela început,
nu va fi binecuvîntată la sfîrșit. -
22. Nu zice: „Îi voi întoarce eu răul!“
Nădărduește în Domnul, și El te va ajuta. -
23. Domnul urăște două feluri de greutate,
și cîntarul mincinos nu este un lucru bun. -
24. Domnu îndreaptă pașii omului,
dar ce înțelege omul din calea sa? -
25. Este o cursă pentru om să facă în pripă o făgăduință sfîntă,
și abea după ce a făcut juruința să se gîndească. -
26. Un împărat înțelept vîntură pe cei răi,
și trece cu roata peste ei. -
27. Suflarea omului este o lumină a Domnului,
care pătrunde pînă în fundul măruntaielor. -
28. Bunătatea și credincioșia păzesc pe împărat,
și el își întărește scaunul de domnie prin bunătate. -
29. Slava tinerilor este tăria,
dar podoaba bătrînilor sînt perii albi. -
30. Mijloacele de vindecare pentru cel rău sînt bătăile
și vîntările pînă la rană. -

1. Inima împăratului este ca un rîu de apă în mîna Domnului,
pe care îl îndreaptă încotro vrea. -
2. Omul socotește că toate căile lui sînt fără prihană,
dar Cel ce cercetează inimile este Domnul. -
3. A face dreptate și judecată,
este mai plăcut Domnului decît jertfele. -
4. Privirile trufașe și inima îngîmfată,
această candelă a celor răi, nu este decît păcat. -
5. Planurile omului harnic nu duc de cît la belșug,
dar celce lucrează cu grabă n'ajunge de cît la lipsă. -
6. Comorile cîștigate cu o limbă mincinoasă
sînt o deșertăciune care fuge, și ele duc la moarte. -
7. Silnicia celor răi îi mătură,
pentrucă nu vor să facă ce este drept. -
8. Cel vinovat merge pe căi sucite,
dar cel nevinovat face ce este bine.
9. Mai bine să locuiești într'un colț pe acoperiș,
decît cu o nevastă gîlcevitoare într'o casă mare. -
10. Sufletul celui rău dorește răul,
semenul lui n-are nici o trecere înaintea lui. -
11. Cînd este pedepsit batjocoritorul, prostul se face înțelept:
și cînd se dă învățătură celui înțelept, el capătă știința. -
12. Cel neprihănit se uită la casa celui rău,
și vede ce repede sînt aruncați cei răi în nenorocire. -
13. Cine își astupă urechea la strigătul săracului,
nici el nu va căpăta răspuns, cînd va striga. -
14. Un dar făcut în taină potolește mînia, și o mită dată pe ascuns potolește cea mai puternică mînie.
-
15. Este o bucurie pentru cel neprihănit să facă ce este bine,
dar pentru ceice fac răul este o groază. -
16. Omul care se abate dela calea înțelepciunii,
se va odihni în adunarea celor morți. -
17. Cine iubește petrecerile va duce lipsă,
și cine iubește vinul și untdelemnul dresurilor nu se îmbogățește. -
18. Cel rău slujește ca preț de răscumpărare pentru cel neprihănit,
și cel stricat, pentru oamenii fără prihană. -
19. Mai bine să locuiești într'un pămînt pustiu,
de cît cu o nevastă gîlcevitoare și supărăcioasă. -
20. Comori de preț și untdelemn sînt în locuința celui înțelept,
dar omul fără minte le risipește. -
21. Cine urmărește neprihănirea și bunătatea,
găsește viață, neprihănire și slavă. -
22. Înțeleptul cucerește cetatea vitejilor,
și doboară puterea în care se încredeau. -
23. Cine își păzește gura și limba,
își scutește sufletul de multe necazuri. -
24. Cel mîndru și trufaș se cheamă batjocoritor:
el lucrează cu aprinderea îngîmfării.
25. Poftele leneșului îl omoară,
pentrucă nu vrea să lucreze cu mînile. -

26. Toată ziua o duc numai în poftă:
dar cel neprihănit dă fără zgîrcenie. -
27. Jertfa celor răi este o scîrbă înaintea Domnului,
cu cît mai mult cînd o aduc cu gînduri nelegiuite. -
28. Martorul mincinos va pieri,
dar omul care ascultă bine va vorbi totdeauna cu izbîndă. -
29. Cel rău ia o înfățișare nerușinată,
dar omul fără prihană își îmbunătățește calea. -
30. Nici înțelepciunea, nici priceperea,
nici sfatul n'ajută împotriva Domnului. -
31. Calul este pregătit pentru ziua bătăliei,
dar biruința este a Domnului. -

22

1. Un nume bun este mai de dorit decît o bogăție mare,
și a fi iubit prețuiește mai mult decît argintul și aurul. -
2. Bogatul și săracul se întîlnesc:
Domnul i-a făcut și pe unul și pe altul. -
3. Omul chibzuit vede nenorocirea și se ascunde,
dar cei proști merg înainte și sînt pedepsiți. -
4. Răsplata smereniei, a fricii de Domnul,
este bogăția, slava și viața. -
5. Spini și curse sînt pe calea omului stricat:
cel ce-și păzește sufletul se depărtează de ele. -
6. Învăț pe copil calea pe care trebuie s'o urmeze,
și cînd va îmbătrîni, nu se va abate dela ea. -
7. Bogatul stăpînește peste cei săraci,
și cel ce ia cu împrumut, este robul celui ce-i dă cu împrumut. -
8. Cine samănă nelegiuire, nelegiuire va secera,
și nuiava nelegiuirii lui este gata. -
9. Omul milostiv va fi binecuvîntat,
pentru că dă săracului din pînea lui.
10. Izgonește pe batjocoritor, și cearta se va sfîrși,
neînțelegerile și ocările vor înceta. -
11. Cine iubește curăția inimii,
și are bunăvoința pe buze, este prieten cu împăratul. -
12. Ochii Domnului păzesc pe cel ce are știință,
dar înfruntă cuvintele celui stricat.
13. Leneșul zice: „Afară este un leu,
care m'ar putea ucide pe uliță!“ -
14. Gura curvelor este o groapă adîncă;
pe cine vrea să-l pedepsească Domnul, acela cade în ea. -
15. Nebunia este lipită de inima copilului,
dar nuiava certării o va deslipi de el. -
16. Cine asuprește pe sărac ca să-și mărească avuția,
va trebui să dea și el altuia mai bogat și va duce lipsă. -
17. Pleacă-ți urechea, și ascultă cuvintele înțelepților,
și ia învățătura mea în inimă.
18. Căci este bine să le păstrezi în lăuntru tău,
și să-ți fie toate de odată pe buze. -
19. Pentru ca să-ți pui încrederea în Domnul,

- vreau să te învăț eu astăzi, da, pe tine.
20. N'am așternut eu oare în scris pentru tine sfaturi și cugetări,
 21. ca să te învăț lucruri temeinice, cuvinte adevărate, ca să răspunzi cu vorbe adevărate celui ce te trimete? -
 22. Nu despuia pe sărac, pentrucă este sărac, și nu asupri pe nenorocitul care stă la poartă!
 23. Căci Domnul le va apăra pricina lor, și va despuia viața celor ce-i despoaie. -
 24. Nu te împrieteni cu omul mînios, și nu te însoți cu omul iute la mînie,
 25. ca nu cumva să te deprinzi cu cărările lui, și să-ți ajungă o cursă pentru suflet. -
 26. Nu fi printre cei ce pun cheazășii, printre cei ce dau zălog pentru datorii.
 27. Căci dacă n'ai cu ce să plătești, pentruce ai voi să ți se ia patul de supt tine?
 28. Nu muta hotarul cel vechi, pe care l-au așezat părinții tăi. -
 29. Dacă vezi un om iscusit în lucrul lui, acela poate sta lîngă împărați, nu lîngă oamenii de rînd.

23

1. Dacă stai la masă la unul din cei mari, ia seama ce ai dinainte:
2. pune-ți un cuțit în gît, dacă ești prea lacom.
3. Nu pofti mîncările lui alese, căci sînt o hrană înșelătoare.
4. Nu te chinui ca să te îmbogățești, nu-ți pune priceperea în aceasta.
5. Abia ți-ai aruncat ochii spre ea și nu mai este; căci bogăția își face aripi, și, ca vulturul, își ia sborul spre ceruri.
6. Nu mînca pînea celui pismaș, și nu pofti mîncările lui alese,
7. căci el este ca unul care își face socotelile în suflet. „Mănîncă și bea“, îți va zice el; dar inima lui nu este cu tine.
8. Bucata pe care ai mîncat-o, o vei vărsa, și cuvintele plăcute pe cari le vei spune, sînt pierdute.
9. Nu vorbi la urechea celui nebun, căci el nesocotește cuvintele tale înțelepte.
10. Nu muta hotarul văduvei, și nu intra în ogorul orfanilor,
11. căci răzbunătorul lor este puternic: El le va apăra pricina împotriva ta.
12. Deschide-ți inima la învățătură, și urechile la cuvintele științei.
13. Nu cruța copilul de muștrare, căci dacă-l vei lovi cu nuiua, nu va muri.

14. Lovindu-l cu nuiaua,
îi scoți sufletul din locuința morților.
15. Fiule, dacă-ți va fi inima înțeleaptă,
inima mea se va bucura;
16. și lăuntru meu se va veseli,
când buzele tale vor spune ce este bine.
17. Să nu-ți pizmuiască inima pe cei păcătoși,
ci să aibă totdeauna frică de Domnul;
18. căci este o răsplată,
și nu ți se va tăia nădejdea.
19. Ascultă, fiule, și fii înțelept;
îndreaptă-ți inima pe calea cea dreaptă.
20. Nu fi printre ceice beau vin,
nici printre ceice se îmbuibază cu carne.
21. Căci bețivul și cel ce se dedă la îmbuibare sărăcesc,
și ațipirea te face să porți zdrențe.
22. Asculă pe tatăl tău, care te-a născut,
și nu nesocoti pe mamă-ta, când a îmbătrînit.
23. Cumpără adevărul, și nu-l vinde, înțelepciunea, învățătura și priceperea.
24. Tatăl celui neprihănit se veselește,
și cel ce dă naștere unui înțelept se bucură.
25. Să se bucure tatăl tău și mama ta,
să se veselească cea care te-a născut.
26. Fiule, dă-mi inima ta,
și să găsească plăcere ochii tăi în căile Mele.
27. Căci curva este o groapă adîncă,
și străina o fîntînă strîmtă.
28. Ea pîndește ca un hoț,
și mărește între oameni numărul celor stricați.
29. Ale cui sînt vaietele? Ale cui sînt oftările? Ale cui sînt neînțelegerile?
Ale cui sînt plîngerile? Ale cui sînt rănirile fără pricină?
Ai cui sînt ochii roși ?
30. Ale celor ce întîrzie la vin,
și se duc să golească paharul cu vin amestecat.
31. Nu te uita la vin când curge roș
și face mărgăritare în pahar;
el alunecă ușor,
32. dar pe urmă ca un șarpe mușcă
și înțeapă ca un basilisc.
33. Ochii ți se vor uita după femeile altora,
și inima îți va vorbi prostii.
34. Vei fi ca un om culcat în mijlocul mării,
ca un om culcat pe vîrful unui catarg.
35. „M'a lovit ... dar nu mă doare! ...
M'a bătut ... dar nu simt nimic!
Cînd mă voi trezi? Mai vreau vin!“

24

1. Nu pismui pe oamenii cei răi,
și nu dori să fii cu ei;
2. căci inima lor se gîndește la prăpăd,

- și buzele lor vorbesc nelegiuri. -
3. Prin înțelepciune se înalță o casă,
și prin pricepere se întărește;
4. prin știință se umplu cămarile ei
de toate bunătățile de preț și plăcute.
5. Un om înțelept este plin de putere,
și cel priceput își oțelește vлага.
6. Căci prin măsuri chibzuite câștigi bătălia,
și prin marele număr al sfetnicilor ai biruința. -
7. Înțelepciunea este prea înaltă pentru cel nebun:
el nu va deschide gura la judecată. -
8. Cine se gîndește să facă rău,
se cheamă un om plin de răutate. -
9. Gîndul celui nebun nu este decît păcat,
și batjocoritorul este o scîrbă pentru oameni. -
10. Dacă slăbești în ziua necazului,
mică îți este puterea. -
11. Izbăvește pe cei tîrîți la moarte,
și scapă pe ceice sînt aproape să fie junghiați. -
12. Dacă zici: „Ah ! n-am știut!“ ... Crezi că nu vede Celce cîntărește inimile
și Celce veghează asupra sufletului tău?
Și nu va răsplăti El fiecărui după faptele lui? -
13. Fiule, mănîncă miere, căci este bună,
și fagurul de miere este dulce pentru cerul gurii tale.
14. Tot așa, și înțelepciunea este bună pentru sufletul tău:
dacă o vei găsi, ai un viitor,
și nu ți se va tăia nădejdea. -
15. Nu întinde curse, nelegiuitule, la locuința celui neprihănit,
și nu-i turbura odihna.
16. Căci cel neprihănit de șapte ori cade, și se ridică,
dar cei răi se prăbușesc în nenorocire.
17. Nu te bucura de căderea vrăjmașului tău,
și să nu ți se veselească inima cînd se poticnește el,
18. ca nu cumva Domnul să vadă, să nu-I placă,
și să-Și întoarcă mînia dela el. -
19. Nu te mînia din pricina celor ce fac rău,
și nu pizmui pe cei răi!
20. Căci cel ce face răul n'are niciun viitor,
și lumina celor răi se stinge. -
21. Fiule, teme-te de Domnul și de împăratul;
și să nu te amesteci cu cei neastîmpărați!
22. Căci deodată le va veni pieirea,
și cine poate ști sfîrșitul amîndorora! -
23. Iată ce mai spun înțelepții:
„Nu este bine să ai în vedere fața oamenilor în judecăți.“ -
24. Pe cine zice celui rău: „Tu ești bun!“
îl blastămă popoarele, și-l urăsc neamurile.
25. Dar celor ce judecă drept le merge bine,
și o mare binecuvîntare vine peste ei. -
26. Un răspuns bun este
ca un sărut pe buze.
27. Vezi-ți întîi de treburi afară,

- îngrijește de lucrul câmpului,
și apoi apucă-te să-ți zidești casa. -
28. Nu vorbi în chip ușuratic împotriva aproapelui tău;
ori ai vrea să înșeli cu buzele tale? -
29. Nu zice: „Cum mi-a făcut el așa am să-i fac și eu,
îi vor răsplăti după faptele lui!“ -
30. Am trecut pe lângă ogorul unui leneș,
și pe lângă via unui om fără minte.
31. Și era numai spini,
acoperit de mărăcini,
și zidul de piatră era prăbușit.
32. M'am uitat bine și cu luare aminte,
și am tras învățătură din ce am văzut.
33. „Să mai dorm puțin, să mai ațipesc puțin,
să mai încrucșez mâinile puțin ca să mă odihnesc!“ -
34. Și sărăcia vine peste tine pe neașteptate,
ca un hoț, și lipsa, ca un om înarmat.

25

1. Iată încă vreo câteva din Pildele lui Solomon, strânse de oamenii lui Ezechia, împăratul lui Iuda. -
2. Slava lui Dumnezeu stă în ascunderea lucrurilor,
dar slava împăraților stă în cercetarea lucrurilor. -
3. Înălțimea cerurilor, adâncimea pământului,
și inima împăraților sînt nepătrunse. -
4. Scoate zgura din argint,
și argintarul va face din el un vas ales.
5. Scoate și pe cel rău dinaintea împăratului,
și scaunul lui de domnie se va întări prin neprihănire. -
6. Nu te făli înaintea împăratului,
și nu lua locul celor mari;
7. căci este mai bine să ți se zică: „Suie-te mai sus!“
decît să fii pogorît înaintea voivodului
pe care ți-l văd ochii. -
8. Nu te grăbi să te iei la ceartă,
ca nu cumva la urmă să nu știi ce să faci,
cînd te va lua la ocări aproapele tău. -
9. Apără-ți pricina împotriva aproapelui tău,
dar nu da pe față taina altuia,
10. ca nu cumva, aflînd-o cineva, să te umple de rușine,
și să-ți iasă nume rău care să nu se mai șteargă. -
11. Un cuvînt spus la vremea potrivită,
este ca niște mere de aur într-un coșuleț de argint. -
12. Ca o verigă de aur și o podoabă de aur curat,
așa este înțeleptul care mustră, pentru o ureche ascultătoare. -
13. Ca răcoreala zăpezii pe vremea secerișului,
așa este un sol credincios pentru cel ce-l trimete:
el înviorează sufletul stăpînului său.
14. Ca norii și vîntul fără ploaie,
așa este un om care se laudă pe nedrept cu dărniciile lui. -
15. Prin răbdare se înduplecă un voivod,
și o limbă dulce poate zdrobi oase.

16. Dacă dai peste miere, nu mînca decît atît cît îți ajunge,
ca să nu ți se scîrbească și s-o verși din gură. -
17. Calcă rar în casa aproapelui tău,
ca să nu se sature de tine și să te urască. -
18. Ca un buzdugan, ca o sabie și ca o săgeată ascuțită,
așa este un om care face o mărturisire mincinoasă împotriva aproapelui său. -
19. Ca un dinte stricat și ca un picior care șchioapătează,
așa este încrederea într-un stricat la ziua necazului. -
20. Ca unul care își scoate haina pe o zi rece, sau varsă oțet pe silitră,
așa este cine cîntă cîntece unei inimi în nenorocire. -
21. Dacă este flămînd vrăjmașul tău, dă-i pîne să mănînce,
dă-i apă să bea.
22. Căci făcînd așa, aduni cărbuni aprinși pe capul lui,
și Domnul îți va răsplăti. -
23. Vîntul de miazănoapte aduce ploaia,
și limba clevetitoare aduce o față mîhnită. -
24. Mai bine să locuiești într-un colț pe acoperiș,
decît să locuiești într-o casă mare cu o nevastă gîlcevitoare. -
25. Ca apa proaspătă pentru un om obosit,
așa este o veste bună venită dintr-o țară depărtată. -
26. Ca o fîntînă turbure și ca un izvor stricat,
așa este cel neprihănit care se clatină înaintea celui rău. -
27. Nu este bine să mănînci multă miere:
tot așa, nu este o cinste să alergi după slava ta însuși. -
28. Omul care nu este stăpîn pe sine,
este ca o cetate surpată și fără ziduri.

26

1. Cum nu se potrivesc zăpada vara, și ploaia în timpul secerișului,
așa nu se potrivește slava pentru un nebun.
2. Cum sare vrabia încoace și încolo și cum sboară rîndunica,
așa nu nimerește blestemul neîntemeiat. -
3. Biciul este pentru cal, frîul pentru măgar,
și nuiava pentru spinarea nebunilor. -
4. Nu răspunde nebunului după nebunia lui,
ca să nu semeni și tu cu el. -
5. Răspunde însă nebunului după nebunia lui,
ca să nu se creadă înțelept. -
6. Celce trimete o solie printr'un nebun,
își taie singur picioarele, și bea nedreptatea. -
7. Cum sînt picioarele ologului,
așa este și o vorbă înțeleaptă în gura unor nebuni. -
8. Cum ai pune o piatră în praștie,
așa este cînd dai mărire unui nebun. -
9. Ca un spin care vine în mîna unui om beat,
așa este o vorbă înțeleaptă în gura nebunilor. -
10. Ca un arcaș care rănește pe toată lumea,
așa este celce tocmește pe nebuni și pe întîii veniți. -
11. Cum se întoarce cînele la ce a vărsat,
așa se întoarce nebunul la nebunia lui. -
12. Dacă vezi un om care se crede înțelept,

poți să ai mai multă nădejde pentru un nebun decît pentru el. -

13. Leneșul zice: „Afară este un leu,
pe ulițe este un leu!

14. Cum se învîrtește ușa pe ținînile ei,
așa se învîrtește leneșul în patul lui.

15. Leneșul își vîră mîna în blid,
și-i vine greu s-o ducă iarăș la gură. -

16. Leneșul se crede mai înțelept
decît șapte oameni cari răspund cu judecată.

17. Un trecător care se amestecă într-o ceartă care nu-l privește,
este ca unul care apucă un cîine de urechi.

18. Ca nebunul care aruncă
săgeți aprise și ucigătoare,

19. așa este omul care înșală pe aproapele său,
și apoi zice: „Am vrut doar să glumesc!“ -

20. Cînd nu mai sînt lemne, focul se stinge;
și cînd nu mai este niciun clevetitor, cearta se potolește.

21. După cum cărbunele face jăratric, și lemnul foc,
tot așa și omul gîlcevitor aprinde cearta.

22. Cuvintele clevetitorului sînt ca niște prăjituri,
alunecă pînă în fundul măruntaielor. -

23. Ca zgura de argint pusă pe un ciob de pămînt,
așa sînt buzele aprinse și o inimă rea.

24. Celce urăște se preface cu buzele lui,
și înlăuntrul lui pregătește înșelăciunea.

25. Cînd îți vorbește cu glas dulce, nu-l crede,
căci șapte urîciuni sînt în inima lui.

26. Chiar dacă-și ascunde ura în prefăcătorie,
totuș răutatea lui se va descoperi în adunare. -

27. Cine sapă groapa altuia cade el în ea,
și piatra se întoarce peste cel ce o prăvălește.

28. Limba mincinoasă urăște pe cei pe cari-i doboară ea,
și gura lingușitoare pregătește pieirea. -

27

1. Nu te fâli cu ziua de mîne,
căci nu știi ce poate aduce o zi. -

2. Să te laude altul, nu gura ta,
un străin, nu buzele tale.

3. Piatra este grea, și nisipul este greu,
dar supărarea pe care o pricinuieste nebunul este mai grea de cît amîndouă. -

4. Furia este fără milă și mînia năvalnică,
dar cine poate sta împotriva geloziei? -

5. Mai bine o muștrare pe față
de cît o prietenie ascunsă. -

6. Rănile făcute de un prieten dovedesc credincioșia lui,
dar sărutările unui vrăjmaș sînt mincinoase. -

7. Sătulul calcă în picioare fagurul de miere,
dar pentru cel flămînd toate amărăciunile sînt dulci. -

8. Ca pasărea plecată din cuibul ei,
așa este omul plecat din locul său.

9. Cum înveselește untdelemnul și tămîia inima,
așa de dulci sînt sfaturile pline de dragoste ale unui prieten. -
10. Nu părăsi pe prietenul tău și pe prietenul tatălui tău,
dar nu intra în casa fratelui tău în ziua necazului tău:
mai bine un vecin aproape de cît un frate departe. -
11. Fiule, fii înțelept, și înveselește-mi inima,
și atunci voi putea răspunde celui ce mă batjocorește. -
12. Omul chibzuit vede răul și se ascunde;
dar proștii merg spre el și sînt pedepsiți. -
13. Ia-i haina, căci s-a pus chezaș pentru altul,
ia-l zălog în locul unei străine. -
14. Binecuvîntarea aproapelui cu glas tare dis de dimineată,
este privită ca un blestem. -
15. O strașină, care picură necurmat într-o zi de ploaie,
și o nevestă gîlcevitoare sînt tot una.
16. Cine o oprește, parcă oprește vîntul,
și parcă ține untdelemnul în mîna dreaptă. -
17. După cum ferul ascute ferul,
tot așa și omul ațîță mînia altui om. -
18. Cine îngrijește de un smochin va mînce din rodul lui,
și cine-și păzește stăpînul va fi prețuit. -
19. Cum răspunde în apă fața la față,
așa răspunde inima omului inimii omului. -
20. După cum locuința morților și adîncul nu se pot sătura,
tot așa nici ochii omului nu se pot sătura. -
21. Ce este tîgaia pentru lămurirea argintului și cuptorul pentru lămurirea aurului:
aceea este bunul nume pentru un om. -
22. Pe nebun chiar dacă l-ai pisa cu pisălogul în piuă, în mijlocul grăunțelor,
nebunia tot n-ar ieși din el. -
23. Îngrijește bine de oile tale,
și ia seama la turmele tale.
24. Căci nici o bogăție nu ține vecinic,
și nici cununa nu rămîne pe vecie. -
25. Dupăce se ridică fînul, se arată verdeața nouă,
și ierburile de pe munți sînt strînse. -
26. Mieii sînt pentru îmbrăcăminte,
și țapii pentru plata ogorului;
27. laptele caprelor ți-ajunge pentru hrana ta, a casei tale,
și pentru întreținerea slujnicilor tale.

28

1. Cel rău fuge fără să fie urmărit,
dar cel neprihănit îndrăznește ca un leu tînăr. -
2. Cînd este răscoală într-o țară, sînt mulți capi,
dar cu un om priceput și încercat, domnia dăinuește. -
3. Un om sărac care apasă pe cei obijduiți,
este ca o rupere de nori care aduce lipsă de pîne. -
4. Ceice părăsesc legea, laudă pe cel rău,
dar ceice păzesc legea se mînie pe el. -
5. Oamenii dedați la rău nu înțeleg ce este drept,
dar ceice caută pe Domnul înțeleg totul. -

6. Mai mult prețuiește săracul care umblă în neprihănirea lui,
decît bogatul care umblă pe căi sucite. -
7. Celce păzește legea, este un fiu priceput, dar celce umblă cu cei desfrînați face rușine tatălui său.
-
8. Cine își înmulțește avuțiile prin dobîndă și camătă,
le strînge pentru celce are milă de săraci. -
9. Dacă cineva își întoarce urechea ca să n-asculte legea,
chiar și rugăciunea lui este o scîrbă. -
10. Cine rătăcește pe oamenii fără prihană pe calea cea rea,
cade în groapa pe care a săpat-o,
dar oamenii fără prihană moștenesc fericirea. -
11. Omul bogat se crede înțelept,
dar săracul care este priceput îl cercetează. -
12. Cînd biruiesc cei neprihăniți, este o mare slavă,
dar cînd se înalță cei răi, fiecare se ascunde. -
13. Cine își ascunde fărădelegile, nu propășește,
dar cine le mărturisește și se lasă de ele, capătă îndurare. -
14. Ferice de omul care se teme neconținut,
dar cel ce-și împietrește inima cade în nenorocire. -
15. Ca un leu care răcnește și ca un urs flămînd,
așa este cel rău care stăpînește peste un popor sărac. -
16. Un voivod fără pricepere își înmulțește faptele de asuprire,
dar cel ce urăște lăcomia își lungește zilele. -
17. Un om al cărui cuget este încărcat cu sîngele altuia,
fuge pînă la groapă: nimeni să nu-l oprească. -
18. Cine umblă în neprihănire, găsește mîntuirea,
dar cine umblă pe două căi strîmbe cade într'o groapă. -
19. Cine își lucrează cîmpul are belșug de pîne,
dar cine aleargă după lucruri de nimic are belșug de sărăcie. -
20. Un om credincios este năpădit de binecuvîntări,
dar celce vrea să se îmbogățească repede nu rămîne nepedepsit. -
21. Nu este bine să cauți la fața oamenilor;
chiar pentru o bucată de pîne poate un om să se dedea la păcat. -
22. Un om pizmaș se grăbește să se îmbogățească,
și nu știe că lipsa va veni peste el. -
23. Cine muștră pe alții, găsește mai multă bunăvoință pe urmă,
decît cel cu limba lingușitoare. -
24. Cine fură pe tatăl său și pe mama sa, și zice că nu este un păcat,
este tovarăș cu nimicitorul. -
25. Cel lacom stîrnește certuri,
dar celce se încrede în Domnul este săturat din belșug. -
26. Cine se încrede în inima lui este un nebun,
dar cine umblă în înțelepciune va fi mîntuit. -
27. Cine dă săracului, nu duce lipsă,
dar cine închide ochii, este încărcat cu blesteme. -
28. Cînd se înalță cei răi, fiecare se ascunde,
dar cînd pier ei, cei buni se înmulțesc. -

1. Un om care se împotrivește tuturor muștrărilor,
va fi zdrobit deodată și fără leac. -
2. Când se înmulțesc cei buni, poporul se bucură,
dar când stăpânește cel rău, poporul geme.-
3. Cine iubește înțelepciunea înveselește pe tatăl său,
dar cine umblă cu curvele risipește averea. -
4. Un împărat întărește țara prin dreptate,
dar cine ia mită, o nimicește. -
5. Cine lingusește pe aproapele său,
îi întinde un laț supt pașii lui. -
6. În păcatul omului rău este o cursă,
dar cel bun biruie și se bucură. -
7. Cel bun pricepe pricina săracilor,
dar cel rău nu poate s-o priceapă. -
8. Cei ușuratici aprind focul în cetate,
dar înțelepții potolesc mânia. -
9. Când se ceartă un înțelept cu un nebun,
să se tot supere sau să tot rîdă, căci pace nu se face. -
10. Oamenii setoși de sînge urăsc pe omul fără prihană,
dar oamenii fără prihană îi ocrotesc viața. -
11. Nebunul își arată toată patima,
dar înțeleptul o stăpânește. -
12. Când celce stăpânește dă ascultare cuvintelor mincinoase,
toți slujitorii lui sînt niște răi. -
13. Săracul și asupritorul se întîlnesc,
dar Domnul le luminează ochii la amîndoi,
14. Un împărat care judecă pe săraci după adevăr,
își va avea scaunul de domnie întărit pe vecie. -
15. Nuiaua și certarea dau înțelepciunea,
dar copilul lăsat de capul lui face rușine mamei sale. -
16. Când se înmulțesc cei răi, se înmulțește și păcatul,
dar cei buni le vor vedea căderea. -
17. Pedepsește-ți fiul, și el îți va da odihnă,
și îți va aduce desfătare sufletului. -
18. Când nu este nicio descoperire dumnezeiască, poporul este fără frîu;
dar fericite de poporul care păzește legea! -
19. Nu prin vorbe se pedepsește un rob,
căci chiar dacă pricepe, n-ascultă. -
20. Dacă vezi un om care vorbește nechibzuit,
poți să nădăjduiești mai mult dela un nebun decît dela el. -
21. Slujitorul pe care-l răsfeți din copilărie,
la urmă ajunge de se crede fiu. -
22. Un om mînios stîrnește certuri,
și un înfuriat face multe păcate. -
23. Mîndria unui om îl scoboară,
dar cine este smerit cu duhul capătă cinste. -
24. Cine împarte cu un hoț își urăște viața,
aude blestemul, și nu spune nimic. -
25. Frica de oameni este o cursă,
dar cel ce se încrede în Domnul n'are de ce să se teamă. -

26. Mulți umblă după bunăvoința celui ce stăpânește,
dar Domnul este acela care face dreptate fiecăruia.
27. Omul nelegiuit este o scîrbă înaintea celor neprihăniți,
dar cel ce umblă fără prihană este o scîrbă înaintea celor răi.

30

1. Cuvintele lui Agur, fiul lui Iache. Cuvintele înțelepte rostite de omul acesta pentru Itiel, pentru Itiel și pentru Ucal.
2. Negreșit, sînt mai prost decît oricine,
și n-am pricepere de om.
3. N-am învățat înțelepciunea,
și nu cunosc știința sfinților.
4. Cine s-a suit la ceruri, și cine s'a pogorît din ele?
Cine a adunat vîntul în pumnii lui?
Cine a strîns apele în haina lui?
Cine a hotărît toate marginile pămîntului?
Cum se numește el, și cum cheamă pe fiul său? Știi tu lucrul acesta? -
5. Orice cuvînt al lui Dumnezeu este încercat.
El este un scut pentru ceice se încred în El.
6. N'adăuga nimic la cuvintele Lui,
ca să nu te pedepsească, și să fii găsit mincinos. -
7. Două lucruri Îți cer;
nu mi le opri, înainte de moarte!
8. Depărtează dela mine neadevărul și cuvîntul mincinos;
nu-mi da nici sărăcie, nici bogăție,
dă-mi pînea care-mi trebuie.
9. Ca nu cumva, în belșug, să mă lepăd de Tine, și să zic: „Cine este Domnul?“
Sau ca nu cumva în sărăcie, să fur,
și să iau în deșert Numele Dumnezeului Meu. -
10. Nu cleveți pe un slujitor la stăpînul lui,
ca să nu te blesteme și să te faci vinovat. -
11. Este un neam de oameni care blastămă pe tatăl său,
și nu binecuvîntează pe mamă-sa.
12. Este un neam de oameni care se crede curat,
și totuș, nu este spălat de întinăciunea lui.
13. Este un neam de oameni ai căror ochi sînt trufași,
și cari își țin pleoapele sus.
14. Este un neam de oameni, ai căror dinți sînt niște săbii, și ale căror măsele sînt niște cuțite,
ca să mănînce pe cel nenorocit de pe pămînt, și pe cei lipsiți dintre oameni. -
15. Lipitoarea are două fete: „Dă! dă!“
Trei lucruri sînt nesățioase,
patru lucruri nu zic niciodată: „Destul!“,
16. și anume: Locuința morților, femeia stearpă,
pămîntul, care nu este sătul de apă,
și focul, care nu zice niciodată: „Destul!“ -
17. Pe ochiul care își bate joc de tatăl său,
și nesocotește ascultarea de mamă,
îl vor scobi corbii dela pîrîu,
și îl vor mînca puii de vultur. -
18. Trei lucruri sînt mai pesus de puterile mele,

- și chiar patru pe cari nu le pot pricepe:
19. urma vulturului pe cer,
urma șarpelui pe stîncă,
urma corăbiei în mijlocul mării,
și urma omului la o fată.
20. Tot așa este și calea femeii preacurve :
ea mănîncă, și se șterge la gură,
și apoi zice: „ N-am făcut nimic rău. “ -
21. Trei lucruri fac să se răscoale o țară,
și patru lucruri nu le poate suferi:
22. un rob, care a început să împărătească,
un nebun, care are pîne din belșug,
23. o femeie disprețuită care se mărită,
și o roabă care moștenește pe stăpînă-sa. -
24. Patru vietăți sînt mai mici pe pămînt,
și totuș din cele mai înțelepte:
25. furnicile, cari nu sînt un popor tare,
dar își pregătesc hrana vara,
26. șoarecii de munte, cari nu sînt un popor puternic,
dar își așează locuința în stînci;
27. lăcustele n-au împărat,
și totuș pornesc toate în cete;
28. păianjenul îl poți prinde cu mînile,
și se găsește totuș în casele împăraților.
29. Trei ființe au o ținută frumoasă,
și patru au mers măreț:
30. leul, viteazul dobitoacelor,
care nu se dă înapoi dinaintea nimănui,
31. calul închingat gata, și țapul;
și împăratul, căruia nimeni nu-i poate sta împotriva. -
32. Dacă mîndria te împinge la fapte de nebunie,
și dacă ai gînduri rele,
pune mîna la gură:
33. căci baterea laptelui dă smîntîină, scărpinarea nasului dă sînge,
și stoarcerea mîniei dă certuri.

31

1. Cuvintele împăratului Lemuel.
Învățătura pe care i-o dădea mamă-sa.
2. Ce să-ți spun, fiule? Ce să-ți spun fiul trupului meu?
Ce să-ți spun, fiule, rodul juruințelor mele?
3. Nu-ți da femeilor vlaga,
și desmierdările tale celor ce pierd pe împărați.
4. Nu se cade împăraților, Lemuele, nu se cade împăraților să bea vin,
nici voivozilor să umble după băuturi tari;
5. ca nu cumva, bînd, să uite legea,
și să calce drepturile tuturor celor nenorociți.
6. Dați băuturi tari celui ce piere,
și vin, celui cu sufletul amărît;
7. ca să bea să-și uite sărăcia,
și să nu-și mai aducă aminte de necazurile lui. -

8. Deschide-ți gura pentru cel mut,
pentru pricina tuturor celor părăsiți!
9. Deschide-ți gura, judecă cu dreptate,
și apără pe cel nenorocit și pe cel lipsit.
10. Cine poate găsi o femeie cinstită?
Ea este mai de preț decât mărgăritarele.
11. Inima bărbatului se încrede în ea,
și nu duce lipsă de venituri.
12. Ea îi face bine, și nu rău,
în toate zilele vieții sale.
13. Ea face rost de lână și de in,
și lucrează cu mâni harnice.
14. Ea este ca o corabie de negoț;
de departe își aduce pînea.
15. Ea se scoală când este încă noapte,
și dă hrană casei sale,
și împarte lucrul de peste zi slujnicelor sale.
16. Se gîndește la un ogor, și-l cumpără;
din rodul muncii ei sădește o vie. -
17. Ea își încinge mijlocul cu putere,
și își oțelește brațele.
18. Vede că munca îi merge bine,
lumina ei nu se stinge noaptea.
19. Ea pune mîna pe furcă,
și degetele ei țin fusul.
20. Ea își întinde mîna către cel nenorocit,
își întinde brațul către cel lipsit.
21. Nu se teme de zăpadă pentru casa ei,
căci toată casa ei este îmbrăcată cu cărmiziu.
22. Ea își face învelitori,
are haine de in suptire și purpură.
23. Bărbatul ei este bine văzut la porți,
cînd șade cu bătrînii țării.
24. Ea face cămăși, și le vinde,
și dă cingători negustorului.
25. Ea este îmbrăcată cu tărie și slavă,
și rîde de ziua de mîne.
26. Ea deschide gura cu înțelepciune,
și învățături plăcute îi sînt pe limbă.
27. Ea veghează asupra celor ce se petrec în casa ei,
și nu mănîncă pînea lenevirii.
28. Fiii ei se scoală, și o numesc fericită;
bărbatul ei se scoală, și-i aduce laude zicînd:
29. „Multe fete au o purtare cinstită,
dar tu le întreci pe toate.“
30. Desmerdările sînt înșelătoare, și frumuseța este deșartă, dar femeia care se teme de Domnul va
fi lăudată.
31. Răsplățiți-o cu rodul muncii ei,
și faptele ei s-o laude la porțile cetății.